

OPRAVDOVÝ KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

Predplatná cena:

Na celý rok	4 kór. — hal.
Na pol roka	2 > — >
Na štvrt roka	1 > — >

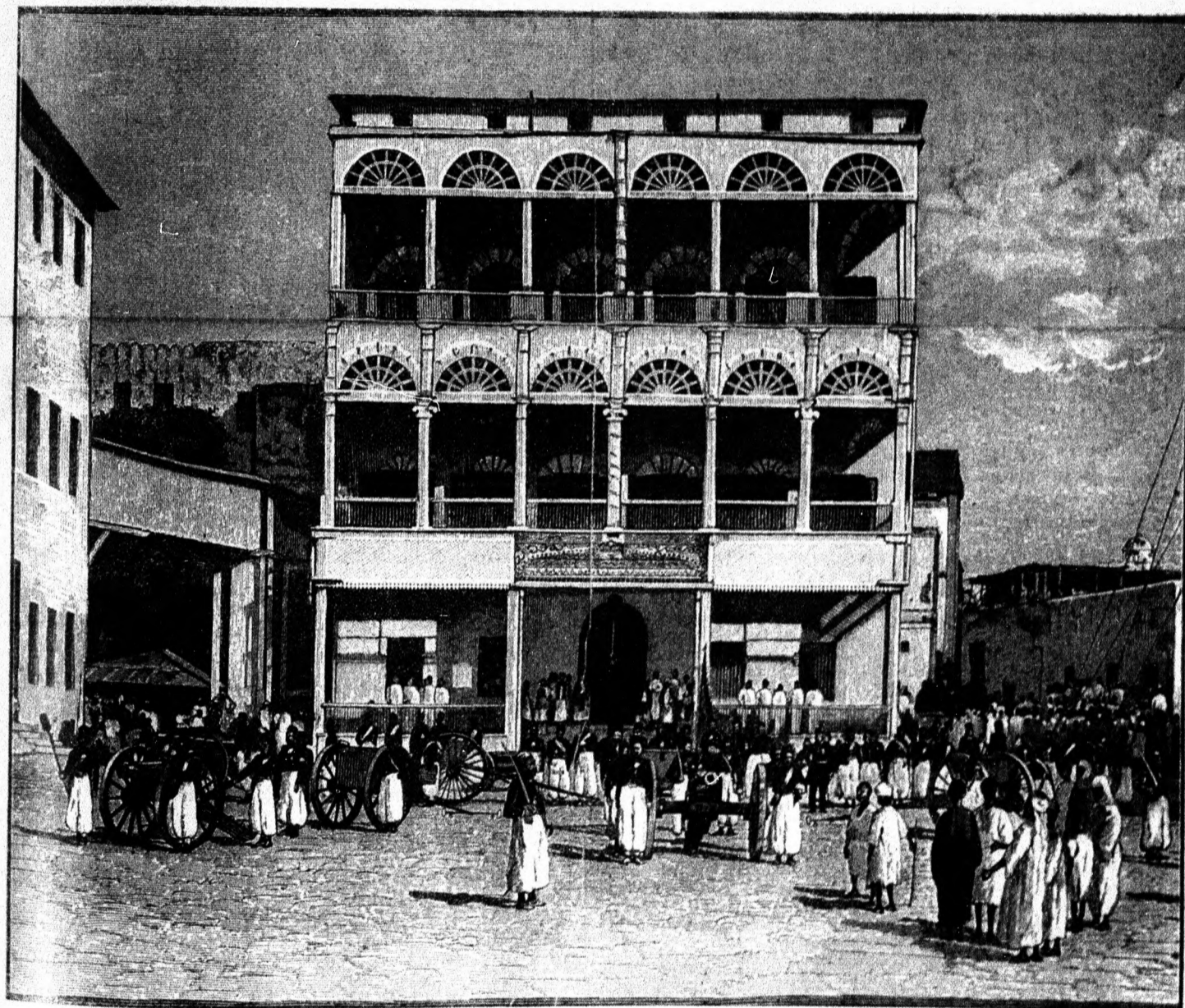
Jednotlivé číslo 6 halierov.

Vychodí každú nedeľu.

Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
VI. okr., Aradi-utca 14.

Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Peraké delostrelectvo.

Zlé gazdovanie.

V terajších ťažkých časoch, keď je núdza o groš, zaiste každý rozšafný človek snaží sa, aby nemal viac výdavkov, než mu to príjmy dovoľujú, obmedzuje sa na najnutnejšie výdavky a usiluje sa groš udržať v hrsti pokiaľ len možno. A jako v takýchto okolnostiach robí jednotliviec, tak robia aj štáty. Vlády štátov starostlivo bdejú nad tým, aby v štátnom hospodárení viac nevydaly, než majú príjmov a pritom zvlášnu pozornosť venujú tomu, aby nakoľko len možno udržaly peniaze v krajine, lebo keď raz groš vyvandruje z krajiny, sotva kedy sa vráti a tým obyvateľstvo krajiny chudobnie.

Vyvandruvanie peňazí z krajiny deje sa hlavne tým spôsobom, že jeden štát usiluje sa, aby v druhom štáte našly odbyť priemyselné výrobky jeho priemyselníkov a tak utržené peniaze v cudzozemsku aby prišli do patričného štátu. Anglicko na pr. je len preto najbohatšou krajinou sveta, lebo vo svojich zamorských provinciách vie dobre predať výrobky svojho priemyslu, čoho prirodzeným následkom je, že Angličania bohatnú, ich provincie ale so dňa na deň chudobnejú, o čom svedčí najlepšie India, ktorá je takrečeno zlatou baňou pre šikovných Angličanov. Odtiaľto vyvážajú Angličania suroviny a potom spracované zase ich tam za drahý groš predávajú.

Podobne má sa takýto obchod aj u nás. Aj z Uhorska vyvážajú cudzozemskí priemyselníci množstvo surovín a potom nám ich vypracované za drahý groš predávajú a naše peniaze vandrujú do cudzozemska. Že jak obrovské summy našich peňazí takýmto spôsobom vandrujú do cudzozemska, o tom nám úradná štatistika podáva zarmucujúce dáta. Roku 1899. vyvandrovalo z Uhorska za cudzozemské články súhrnom tisícstodevätidesiat millionov korún, roku 1898. tisíc-dvesto millionov korún a obnos vyvandrovaných peňazí čím ďalej do minulosti rastie. Smele teda možno riecť, že z Uhorska prinajmenej tisíc millionov korún ide do cudzozemska.

Že jaké smutné následky to má pre našu krajinu, vidíme, keď prirovnávame koľko dávame cudzozemsku za články jednotlivých priemyselných odvetví a jako tieže odvetvia u nás stoja. Za cukor ide od nás do cudzozemska 25 millio-

nov korún, za pivo 5 millionov, za šunky okolo 2 milliony, za syr poldruha milliona, za čokoládu poldruha milliona a za cukrovníky dva a pol milliona korún! Či je to nie obrovská summa? Nuž prečo by uhorské cukrovary, pivovary nemaly dostať tie peniaze, aby zase gazdom za repu a jačmeň platili mohly? Či snáď uhorské syry alebo šunky sú horšie? Nie. Ale ziadame si radšej horšie, nech je len cudzie a takto sami seba obkrádame. Za súkno platili sme cudzozemsku roku 1899. tristopäťdesiatšesť millionov korún, za šatstvo a plátino 52 millionov korún, len aby sa naše súkenné a plátenné fabriky nejako nepozdvihly a nezamestnávaly viac robotníkov. Za klobúky ide ročne von z krajiny 5 millionov korún a náš klobučnícky priemysel nevie sa pozdvihnúť. Obrovská summa ide do cudzozemska za obuv. Za čižmy a topánky vyvandruje ročne 20 millionov korún a naši obuvníci nevediac vyžiť, nútení sú opúšťať svoje remeslo a stávať za nádenníkov. Či by z toho obnosu nemohli všetci vyžiť, keby obecnosť nehľadala cudzie výrobky? Za stolárske náradie šlo do cudzozemska 10 millionov korún a stolársky priemysel v Uhorsku vyrovná sa stolárskemu priemyslu bársktorej krajiny. Za papier ide ročne do cudzozemska 19 a pol milliona korún a uhorské papierne sotva majú práce. Za mydlo, sviečky, sódu a rozličné oleje odchodí ročne 53 millionov korún. Nuž či by nemohlo byť ešte niekoľko fabriek takéhoto druhu založeno? Za hrnce, sklenné nádoby atp. 25 millionov korún, za články zhotovené z organickej materie 40 millionov a práve za také stroje, akých vo skladoch uhorských fabriek stoja celé kopy, 58 millionov korún vandruje ročne do cudzozemska.

Z týchto hodnoverných štatistických dát je zrejmé, že len vlastnou vinou oškozujú sa obyvatelstvo Uhorska o tak obrovské milliony, ba lepšie rečeno milliardy. Nemôžeme prijať tú námietku, žeby boly cudzozemské výrobky lepšie a lacnejšie než uhorské. Veď uhorský strojový priemysel stojí na takom stupni, že sa rovná najprvšiemu anglickému, ba tenže, čo sa týka dokonalosti hospodárskych strojov aj prevyšuje a predsa 58 millionov korún vandruje za stroje do cudzozemska. Podobne čo sa týka dobroty, jakovosti má sa ve-

aj so stolárskym priemyslom. Z tohto možno smeľe uzatvárať, že príťažlivou silou cudzozemského priemyslu nenie dobrota článkov a že ani lacnota nie, o tom svedčí zas to, že uhorské fabriky vedia vydržať konkurenciu s cudzozemským priemyslom, keď ich len samo kupujúce obecenstvo svojou ľahostajnosťou voči krajinskému priemyslu neprivedie k úpadku.

Je to už zvykom človeka, že sa mu cudzie lepšie páči, než jeho vlastné a proti zvyku bojovať je ťažko. Vzdelané národy svoju škodu vyplývajúcu z kupovania cudzích článkov nahliadly už dávno, len uhorské obyvateľstvo nechce sa učiť na svojej škode. Pachtenie za cudzozemskými výrobkami nielen že pripravuje krajinu o ohromné peniaze, ale zároveň podnikavých ľudí aj odstraňuje od zakladania fabrik, lebo veď úmyselne človek so zdravým rozumom nechce prísť o svoje peniaze.

Naša vláda cele dobre zná tento smutný stav a čo môže, čo len v jej moci leží, všetko robí, aby zamedzila vyvandrúvanie uhorských peňazí do cudzozemska. Ministri rad radom prikazujú im podriadeným úradom, aby svoje potreby zaokrývaly len vlastenskými výrobkami, lež čo je to platné, keď široké obecenstvo nevšma si pokynov týchto. Ako možno zamedziť, aby si krajčír nekupoval na pr. topánky z viedeňskej kože a obuvník nohavice z brnenského súkna? Minister obchodu Alexander Hegedüs, ktorému pozdvihnutie uhorských priemyselníkov zvlášte na srdci leží, jako známo, len nedávno predostrel návrh, ktorým sa znemožňuje agentom sbieranie objednávok. Agenti najviac sprostredkovali kupovanie cudzozemských článkov v Uhorsku a teraz keď takého agenta prichytia pri sbieraní objednávok, môže byť za to aj mesačným väzením trestaný. Cudzozemskí kupci sú však ľudia vynalezaví a teraz listami budú sa snažiť vykonať to, čo dosavád robili agenti.

Ťažko je tedy vláde zamedziť odpredaj cudzozemských výrobkov, keď obyvateľstvo samo sa o to nepričiní. Len od spoločenstva závisí pozdvihnutie domáceho a vytvorenie cudzozemského priemyslu. Keď sa v každom meste, v každej obci kupovať bude len od miestnych priemyselníkov a kupcov a len výrobky v Uhorsku zhotovené, len potom nastanú lepšie časy, lebo keď zarobí priemyselník a kupec, zarobí i gazda, ktorí jedon

bez druhého nemôžu sa zaobísť a len potom každoročne o tisíc millionov korún bude krajina bohatšia, lebo peniaze zostanú doma.

Ozaj, kedy že dozre natoľko obyvateľstvo Uhorska a začne lepšie gazdovať?

Slovo k rodákom.

Prvou požiadavkou, ba rozhodne prvou podmienkou spravodlivosti je: rovná miera a rovná váha. Každá oprávnenosť musí byť jednako uspokojená, každé právo musí byť platné. Toto je tak jasné, tak sa samo sebou rozumie, že ťažko je i len predpokladať, že sa nájdú ľudia, a to ľudia ináč vzdelaní, ktorí toto nechcú pochopiť, ba práve opak toho požadujú, pravda len pre seba.

Čisté voľby chce mať každý. Hej ale tá čistota — tak ako si ju mnohí predstavujú a žiadajú, — je viac, ako špinavá.

K zamedzeniu toho, aby verejná mienka občianstva v krajinských záležitostiach cestou volieb ablegátskych vo svojej panenskej rfdzosti zjavil sa mohla, najpotrebnejším je, žeby pri voľbách vôbec žiadon nátlak nepanoval. Toto takto uzná ešte každý človek, ale nátlak a oprávnenosť tohože si zase takmer každý ináčej vysvetľuje dľa svojej potreby a svojho úspechu.

Úradníci, menovite administratívni úradníci myslia si, a to s istou oprávnenosťou, ba povinnosťou, že oni, ktorým je starosť o blaho ľudu a o verejné dobro sverená, nielen oprávnení, ale aj nútení sú ľud svoj aj v politických otázkach poučiť a — krátko povedano — viesť. Podobne smýšľajú — a tiež nie bezzákladne a neoprávnené, — aj kňazia a iné vzdelané vrstvy národa.

Takto a potiaľto je to dobre. Každý vlastenec len tešiť sa môže, keď sa úradníctvo, kňazstvo a vzdelanci za ľud zaujímajú, tenže vyučujú, vzdelávajú a po dobrej ceste vodí. Toto všetko je nielen právom, ale aj ich najsvätejšou povinnosťou. Takto smýšľa, takto pochopuje vec každý rozumný a svedomitý človek a takto to rieši aj zákon ohľadom kuriálneho súdobníctva rokujúci v otázkach volebných.

Podme ale ďalej. — Nik nemôže upierať, že úradník veľmi často a kňaz vždy má nevšedný vplyv na jednotlivcov a to nie osobnosťou, alebo svojou výrečnosťou, lež *úradnou mocou*. Ale aj úradná moc má hranice a vykázané pole účinkovania a keď tiež prestúpi a na neoprávnené pole sa vrhne, stane sa nátlakom.

No tiež všetci dobre vieme, že moc, — jestli svoje zákonné medze prestúpi, — je bezuzdná a alebo nesmierne výhody poskytnie, alebo ešte nesmiernejšie neprijemnosti, mrzutosti a škody za-

príčiní môže. Nadovšetko zapríčiní obavu a fažká obava ešte aj ináčej ráznych ľudí pomýli, rozkláti a nemožnými urobí. Toto je ale už veľiká chyba. A preto spravodlivosť a zákon postavili medze nátlakom, lenže, — čo sa mnohým nepáči, — na celej čiare a na každom poli.

Vysvetliť a poučiť smie každý, nútiť ale nikto. Úradník má moc, nesmie ju zneužiť a nadužiť. Moc má ale, a to kde-tu ešte i väčšiu, aj kňaz, tedy zneužívanie a nadužívanie tejže i jemu je zákonne zabránené. Zas spravodlivé a rovnoprávne pokračovanie je i toto — a predsa sa nepáči ľudárom a len ľudárom. Kanclovým paragrafom nazvali oni a len oni onen bod zákona, ktorý zapovedá kňazom, aby na svätom mieste a s použitím prostriedkov milosti kortešovali. O urazení viery blúznia vtedy, keď práve vznesenosť viery je bránená, aby ona zneužívanou nebola. Prečo? Preto, že oni nechcú a nevedia vynačovať ľud, ale ho len terrorisovať, strašiť, otročiť chcejú.

Zákon neodobral nikomu ani úradníkom ani kňazom, čo občanom patriace politické práva. Len to žiada, — to ale prísne a neúprosne, — aby pri používaní týchto práv neboli úradníci a kňazia ale jedine a výlučne štátni občania. Oni tak, ako všetci ostatní. Nuž nie je to spravodlivosť? Nie je to rovnoprávnosť? A tá sa predsa ľudárom nepáči. Oni by si želali, aby počas volieb všetkých úradníkov a zvlášte tých, ktorým ľud z dávnej skúsenosti a presvedčenia dôveruje, aj z krajiny vyhnali, naproti tomu, ale aby ich kňazom dovolené bolo nebom i pekľom kortešovať. Prečo? Jedine preto, lebo dobre vedia, že liberalismus, ktorý sa dokázal byť dobrým, nie sú vstave dovolenými rečami, vysvetľovaním, ba ani len tajným navádzaním podvrátiť, a preto chceli by ho nesvedomitým nátlakom a hrozbou zrútiť. I to síce nepodarilo by sa, lebo ved nesmierna väčšina rozumného kňazstva je z presvedčenia liberálna, ale práve záujem náboženstva a viery požadoval to, aby tieto sväté veci na posmech obrátené a k mrzkým cieľom použité byť nesmely.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Právni zástupci hospodárskych robotníkov. Pri zkúmaní ponôš podaných robotníkmi minister orby *Darányi* často spozoroval, že v otáznej záležitosti podaná ponosa je síce základná, ale administratívnu cestou nedá sa riešiť, a že patričný robotník prišiel by iba tak ku pravde, keby záležitosť svoju poddal súdu a vzal si

advokáta, právneho zástupcu. Ponevác ale cele bezmajetný človek nemôže sa postarať o právneho zástupcu, advokáta, minister orby chce sa postarať o to, aby v takýchto pádoch vrchnosti určily robotníkom advokátov a istú summu chce vynaložiť na to, aby sa z nej zaokrývaly tie trovy takýchto advokátov, ktoré sa vyskytnú okolo pravôt vedených v záujme hospodárskych robotníkov. Minister je toho presvedčenia, že takýmto spôsobom mnoho ponôš možno riešiť, lebo takouto cestou sa umožní, aby si našiel pravdu ten chudobný poľný robotník, ktorý dnes v pravotných alebo mimopravotných postupovaniach pod ťarchou svojej neznalosti alebo nemajetnosti hromží na právny poriadok.

Návrhy zákona honvédskeho ministra. Minister honvédstva barón Fejérváry najbližšie predostre snemu dva návrhy zákonov. Jedon vypovie, že zákonom z roku 1889-ho ustálený počet rekrútov nezmenene povoľuje sa aj na rok 1901-vý a druhý bude sa vzťahovať na prevedenie rekrutačky budúceho roku.

Snemovňa vyslancov nateraz len zriedka zasedá, lebo vláda pred vybavením krajinského rozpočtu nechce snem žiadnym iným vážnejším návrhom zamestnávať. Vo štvrtok a v piatok bude zasadnutie, na ktorom vyslanci budú pojednávať tie predlohy, ktoré jednotlivé snemové odbory do tých čias vybavily. Budúceho týždňa bude snem pojednávať návrh zákona o sňatku arcikniežata Franca Ferdinanda s grófkou Chotekovou. Pojednávanie tohoto návrhu bude búrlivé, lebo neodvislá strana hodlá rozhodné stanovisko zaujať proti nemu. Neodvislá strana opiera sa na to, že uhorské právo nezná nerovné, takzvané morganatičné manželstvo, v ktorom ani manželka ani deti nestanú sa účastnými postavenia otcovho a tože nededičia, čo inými slovami povedané, toľko znamená, že manželka arcikniežata Franca Ferdinanda nemôže byť ani rakúskou cisárovnou ani uhorskou kráľovnou a deti nebudú arcikniežatmi. Dľa neodvislej strany v Uhorsku každé právoplatné manželstvo, jaké je aj následníka trónu arcikniežata Franca Ferdinanda, udeľuje manželke a deťom vždy rang otca, práve preto dľa uhorského práva manželka arcikniežata Franca Ferdinanda má právo na trón a deti majú byť ale kráľovskými princami. Morganatické manželstvo zná len domáci, rodinný zákon panujúcej rodiny, ktorý ale v Uhorsku nemá platnosť a ani nemôže mať väčšiu platnosť, než krajinské zákony. Toto chovanie sa neodvislej strany veľmi sa nelíbi dvoru.

V sarvašskom okrese, ktorý sa vymenovaním grófa Albina Csákyho za predsedu snemovne magnátov uprázdnil, neodvislá strana kandiduje Ladislava Draskóczyho. S liberálnym programom, jako vieme, vystúpil gróf Bolza. Vyvolenie grófa Bolzu je celkom isté.

Finančný odbor snemovne vyslancov usilovne pracuje na pojednávaní krajinského rozpočtu na budúci rok. Finančný odbor preto sa ponáhľa s pojednávaním rozpočtu, aby sa snem mohol čím skôr prichytiť do po-

jednávania tohože a prípadne ešte tohoto roku dokončil aj pojednávania, aby sme už raz s novým rokom uali aj krajinský rozpočet odhlasovaný.

Spoločná ministerská porada bude vo Viedni dňa 26. októbra. Na tento čas odcestuje do Viedne ministerský predseda Széll, kam ho odprevadí finančný minister Lukács a minister obchodu Hegedüs.

Nezdar ľudovej strany. Ľudová strana rozprestrela siete svoje aj v Sedmohradsku a prechovávala veľké nádeje, že sa jej aj tam podarí najst' prívržencov a to tým viac, pokiaľ sedmohradský biskup gróf Majláth, ktorý je v rodine s grófom Ferdinandom Zichy, z radu biskupov je jediným horlivým prívržencom ľudovej strany, ktorej pripravuje pôdu v sedmohradských stolicách. Aby teda práca bola ľahšia, ľudová strana na deň 21. tohoto mesiaca zvolala ľudové shromaždenia do Csik-Szent Mártonu, Tušnátu a Kozmášu. Jaké nádeje však môže mať tam ľudová strana, o tom došla pre ľudovú stranu veľmi zroňujúca zpráva. Ku shromaždeniu v *Tušnate* nedostavil sa krom svolávateľov nikto a gr. Aladár Zichy, Karol Kálmán a iní rečníci ľudovej strany ako prišli tak — odišli, bez toho, žeby si boli mohli a mali komu zarečniť. Odtiaľ odišli rečníci do Csik-Szent Mártonu, kde sa malo shromaždenie vydržiavať popoludní. Tu ale shromaždenie voličia ku veľkému prekvapeniu vyzvali ľudárov, aby išli ďalej s Pánom Bohom, shromaždenia nepotrebujú, keď ale ľudárski rečníci žiadosti voličov nevyhoveli a siloumocou chceli rečniť, shromaždenie voličia pripravili im takú demonštráciu, že hneď prvý rečník nútený bol prestať v svojej reči a s ostatnými odísť z Mártonu. Po takomto nezdare na dvoch miestach svolávateľa zaiste nemali chuti ísť do Kozmášu, lebo zpráva nič nespomína, ako sa politickým cestovateľom povodilo na treťom mieste.

Nový kancelár nemeckej ríše. Dosavadný kancelár nemeckej ríše, ktorý je zároveň ríšskym a pruským ministerským predsedom ako i ministrom zahraničia, knieža *Hohenlohe* vzhľadom na svoj vysoký vek, je 81-ročný, podal svoju demissiu. Nemecký cisár Vilhelm poďakovanie sa kn. *Hohenlohe*-a prijal a na jeho miesto vymenoval grófa Bernáta *Bülova*, dosavadného sekretára v ministerstve zahraničia, ktorý už od dlhšieho času zastupoval svojho predstaveného kn. *Hohenlohe*-a. Gróf *Büllov*, ktorý je práve 51-ročným, je tretím dedičom miesta nebohého kn. *Bismarcka* a jako výtečný politik používa úplnú dôveru nielen svojho cisára, ale aj dôveru nášho a talianskeho kráľa, ktorí s nemeckým cisárom stoja v spolku. Gróf *Büllov* je natoľko priateľom tohto trojčísarskeho spolku, že v ňom táto aliancia najde len silnú oporu a ak spolok bol pevný dosavád, nabudúce

bude ešte pevnejším. Na nového kancelára ale čaká ťažká úloha v samom Nemecku. V ríšskom sneme sú totiž strany, ktoré neschvaľujú, že sa Nemecko pustilo do väčšej expedície proti Číne, na čo už dosavád potroviť ťažké milióny. Toto pokračovanie musí *Büllov* v sneme obrániť. Kn. *Hohenlohe* pre svoju starobu necítil sa byť už dosť silným k tuhým snemovým debattám.

Z Afriky. Predseda transválskej republiky staručký *Pavel Krüger* je už na ceste do Európy, aby sa sám pokúsil priamť európskych panovníkov ku zakročeniu v prospech *Búrov*. Je to už posledný pokus zachrániť nešťastnú republiku, ale ani ten sa už nezdarí, keď sa pokusy búrskej deputácie nezdarili. *Krüger* vysadne v Európe alebo v Trieste alebo vo francúzskom prístavnom meste *Marseilles*, kde by ho Francúzi veľmi okázale prijali. *Krüger* osadí sa v *Hollandsku*.

Z Číny. Zdá sa, že v Číne zainteresované mocnosti dosavád nevedely sa dohodnúť ani na jednom návrhu, ktoré jednotlivé mocnosti predostrely, ako bolo na pr. odvolanie vojska z *Peking*, potrestanie čínskych princov, ktorí podporovali boxerov atď. Oznamuje sa totiž, že Nemecko a Anglicko predstúpili pred mocnosti s cele novým návrhom, na ktorom sa spomenuté dve veľmoci už vopred dohodly. Tento návrh v krátkosti obsahuje, aby čínske prístavy boli celému svetu prístupné; ďalej aby si žiadna mocnosť neschovávala žiadny kus z Číny a konečne, keď by daktorá mocnosť v protivnom smere chcela účinkovať, Anglicko a Nemecko budú spoločne pokračovať. Toto dohodnutie sa Nemecka a Anglicka zase narobilo mnoho hluku medzi mocnosťami. Rusko o návrhu nechce ani počuť, lebo tak by bola prístupná svetu aj *Mandžuria*, na ktorú čiastku Číny Rusko už položilo svoju ruku. Dorozumenie mocností a uzavrenie pokoja s Čínou je tedy ešte veľmi ďaleko.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 18. októbra. Dnes sa síšli vyslanci ku krátkemu zasadnutiu, ktoré bolo len tým cieľom zvolané, aby referenti jednotlivých odborov podali snemovní k pojednávaniu tie predlohy, ktoré dosiaľ vybavili.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 22. októbra. Na dnešnom zasadnutí pojednával snem nasledujúce predlohy: návrh zákona o sriadení právneho pomeru medzi pestovateľmi dohánu a ich zamestnancami, návrh zákona o lesných robotníkoch a zprávy o povolení niekoľko vicinálok, všetky tieto predlohy byly bez zmeny prijaté. Najbližšie zasadnutie bude 25. ho októbra.

~ ~ ~ Veš'ba. ~ ~ ~

Chmúrne nebe — a Orava mutná —
 Ký div, že mi myseľ dúma smutná
 Zaujala drtiac útroby . . .
 Či ten ľud náš vždy budú otročiť?
 Či beztrestne smejú ho divočiť?
 Vykúpenia niet mu z poroby?

Veď priateľov zdá sa mať tisíce —
 V skromnosti mu studom horia lice,
 Že tak mnohí starajú sa oň :
 Kňazia, páni na rukách ho nosia . . .
 Pritom ale peklo súrne prosia :
 By sto hromov uderilo doň.

— Smutná дума pletie sa mi mysl'ou :
 Sladké slová vrvia — s tvárou kyslou —
 Tebe, ľud mój, tvoji priatelia, (?)
 Sladkou rečou stavajú ti siete
 V obciach, mestách, stoliciach, na diete
 Ti, čo si aj plášť tvoj rozdelia.

A ty slúchaš: — dôveruješ, veriš,
 Sfa holúbok s každým sa pomeríš,
 Keď len vlúdnou ukáže ti tvár.
 Ani nevieš, jak hnusne fa šudia,
 Ti, čo stvú fa, dráždia, vášne budia :
 Miesto mieru rozsievajú svár.

— No, príde čas — a už blízky je on,
 V ktorom každý zradný chameleon
 Náličnicu složiť musí sám :
 A ty poznáš vodcom pravým kto je,
 Kto zastáva, bráni práva tvoje,
 Kto vystaví slobody ti chrám.

Zakladajme úverkové spolky!

— Radí: *Kysučan*. —

(Pokračovanie.)

Pán učiteľ sa tiež divil v nasledujúcu ne-
 deľu odpoľudnia, keď Martin Žitňanský už s de-
 viatimi prišiel ku nemu.

— Pekne vitam — vetil s blaženou spo-
 kojnosťou, a potom sa postaral, aby si dajako po-
 sadali.

Keď už sedeli, začal pán učiteľ takto :

— Rozpamätáte sa Martinko na to, keď som
 to rieknul, že Káčerovičania sú celkom v pazú-
 roch úžerníckych.

— Veru sa rozpamätám . . .

— Aj je tak, — riekli ostatní.

— No, ja by som rád počul zo pár takýchto
 úžerníckych pádov, lebo vtedy by som na mój
 veru mohol povedať, že teda načo je ešte dobrý,
 už totiž úverkový spolok.

Gazdovia hľadeli jedon na druhého, potom
 kynuli Martinovi, aby on započal.

Martin začal takto hovoriť :

— Minulý rok, jako nám je známo, mali

sme veľmi zlú úrodu. Nemohli sme takrečeno
 nič predať. Ale kupec chodil a ponúkal nám zá-
 väzky. Ustavične sme mu hovorili, že my nemôžeme
 nič predať, ale kupec len dal podpísať záväzky.
 Podpísal aj chudák Matej Kordiš a naskutku do-
 stal 40 korún na závdavok. Tento záväzok mal
 smutný koniec. Zo 40 korún, ktoré obdržal na jar,
 o sv. Michale bolo už 240 korún. Toto nezdolal
 chudák Kordiš, odpredali mu na to malý dom-
 ček, ba ešte ani to nestačilo.

— No vidíte, — vpadne do reči pán učiteľ.
 — Kordiš by nebol prišiel do pletky, keď je v
 obci našej spolok. Lebo by sme boli to povedali,
 že neopustíme tohoto dobrého človeka, aby upa-
 dol, vytrhneme ho s našou pomocou. Vyplatíme
 jeho dlžobu a nedovolíme, žeby úžerník takým
 ľahkým spôsobom sadnul do jeho domu. Budeme
 tam pri licitácii, kúpime jeho majetok a dáme mu
 ho nazpäť. Však pomaly odplatí spolkovej poklade-
 nici svoju dlžobu. Ale nielen s Kordišom by sme
 boli mohli takto učiniť. Mohli by sme ešte aj to

učiní, žeby sa v našom chotári žiadon majetok do cudzích rúk nedostal.

— Hej, keď by nám toto bolo len pred desať rokami na um zišlo, dnes by sme tak nestáli, — vzdychal Mišo Krkoš. — Lebo ani to nenie posledné, čo ja poviem.

— V «Dlhej ulici» ten pekný murovaný dom, a na Úvratí ležiaci majetok poznáme všetci. Aj to vieme, že patrilo gazdovi Krupovi. Navštívili ho zlé časy, potreboval peniaze. Aj dostal od jedného úžerníka, že sotva bol vstave úroky platiť. Úžerník práve vtedy doliehal naň, keď videl, že aj obec je nemožná. Pekný majetok sa predal za bagatel, vieme, ľutujeme všetci.

— Teda jaké je z toho poučenie? To, že sa neopovážil jeden-druhý gazda pri licitácii Krupov majetok odkúpiť. Ale keď budeme mať úverkový spolok a peniaze, spojme sa, kúpme ho, splatíme nazpät pomaly do našej pokladnice, tak potom vymení si ho Krupa.

— Ale koľko menších pádov ešte známe. — vetil Peter Lhotan. — Je reč o 40—60—80 korunách, od ktorých gazda skoro toľký úrok ročne platí. Jak ľahko by sa mohlo týmto dobrým, pracovitým ľuďom pomôcť a z nesnádze ich vytrhnúť.

— Tak je! — vykrikol nadšene pán učiteľ. — Ale nielen žeby sme ich mohli vytrhnúť, ale aj nás samých na celkom ináč smýšľajúcich ľudí pretvorí. Ba v krátkom čase celú obec na novo pretvorí. Jestli dovolíte, ja vám dôverne poviem, čo je naša veľká chyba.

— Nech sa páči, vďačne prijmem.

— Nepoznáme cnosť sporivosti. Vyhodila nám z duše tento krásny a utešený kvet móda a kréma. Tento úverkový spolok je na to dobrý, aby tento pekný kvet zas posadil do obce. Lebo dobre hovoria, že každý halier, ktorý na to vydáš, čo nevyhnutne nepotrebuješ, je márnenie. Teda my Uhria nielen haliere, koruny, ale často stovky vyhadzujeme na také veci, bez ktorých by sme sa celkom zaobíšli. Treba nám cifrovanie, daromnice? Treba nám zvlášte toľko krčiem, ten telodušu zabijajúci nápoj?

— Dajme tomu, že Ján Martinek stane sa členom spolku a keď bude vidieť, že veru keď sa trochu utiahne, teda tú požičku, s ktorou inde svoju dlžobu vyplatil, pomaly-pomaly odplatí, čo bude cítiť v duši svojej? Spokojnosť a príde na to, že hľa so sporivosťou nielen dlžobu môže vyplatíť, ale tak aj získaf, odložiť. Táto sporivosť čoskoro prejde na jednotlivcov a spoločne a dôjde čas, keď bude obec celkom ináč stáť. Pravda, že bude menej dinom danom, pravda, že krčmár ne bude tak bohatnúť, aj to je pravda, že snád ženy nebudú tak vycifrované chodiť. Ale namiesto toho bude mravnejší, spokojnejší dedinský život. Budú

majetnejší gazdovia, ktorí budú so starou mravnosťou, nábožnosťou vychovávať svoje dievky a založia im istý základ. Úverkové spolky sú teda aj na to, aby viedly ľud ku mravnému, triezvemu životu . . . Aby takrečeno pozorovaly na mravy, majetky jedon druhého jak v zármutku, tak aj v radosti . . .

Neopísateľné oduševnenie pojalo srdcia prítomných. Ich tváre sa celkom vyjasnily, bolo patrné, že sa chystajú k šľachetnému rozhodnutiu.

— Pán učiteľ, — hovoril Žitňanský, — máme jedného Pána Boha, jednu dušu, jedno srdce, aj jedno rozhodnutie. Budúcu nedeľu budeme všetci na dvore obecného domu, aby sme založili úverkový spolok.

— Veľmi ma to teší, drahí občania moji. Lenže úmysel vás musíte aj tým sdeliť, ktorí sú vodcovia našej obce. Musíme získaf aj panstvo, ktoré dľa mojej vedomosti srdečne rado bude nám na pomoci. Lebo uhorský ľud len tak môže byť blažený, keď si podá ruku s inteligenciou a ku nej sa s úplnou dôverou vinie. Do videnia, nech vás Pán Boh požehná!

— No, ktorý posiaľ naše články o úverkových spolkoch čítal, ten sa zaiste bude zadivene pýtať:

— Nuž čože majú do toho ženy?

Síce čo budeme tajíť, ja som tak zkusil, že v takýchto veciach treba aj na ženy rátať. Lebo teda darmo je, napísané stojí, že žena je «polovica» človeka. Bez ženy ale človek nevelmi rád začína dačo nového.

Tak smýšľal aj káčerovský pán učiteľ. A jako taký predvidiaci človek už od pár dní vec pretriasal:

— Ozaj čo povedia ku rozhodnutiu — ženičky káčerovských gazdov.

Rozum pána učiteľa ale spechal po dobrej kolaji. Ani by sme neverili, keď by sme nevideli, že sa ženičky v takom húfe shromažďujú na dvor pána učiteľa, jako čo by ozaj processia byť mala. Aj pán učiteľ sa predesil na prvý pohľad, ale potom bol tým pokojnejší.

Na predku vidíme Žitňanskú. Popri nej spiecha s rozpálenou tvárou Kordiška, Krkoška a boženíková, Lhotanová ale pádi bez slova.

No teda, tieto gazdinky sú veľmi dobre o všetkom upovedomené, že čo sa v obci strojí.

— Nič to nerobí, ba práve dobre je to tak, — myslí si pán učiteľ.

Keď už boly potom všetky ženy pospolu, Žitňanská začala hovoriť:

— Pán učiteľ, počuly sme, že do čoho chcú v obci našej gazdovia sekeru zatiať. Mnoho sme o tom premýšľaly, ale nech nemajú za zlé pán učiteľ, že aj naše obavy dáme na javo.

— Veľmi dobre, — riekol pán učiteľ. — Ba prosím vás, nezakrývajte nič, ale radšej otvorte srdcia vaše tak opravdove.

— Teda tak aj učiníme. Počuly sme totiž, že čo sa chystá a skoro sme od radosti plakaly; veď len my známe opravdu, kde nás bolí. Tí ľudia ani z polovice nepovedali, v čom sme. Ale keď sme počuly, že ktorí vstúpia do spolku, alebo ktorí sú zodpovední jedon za druhého s majetkom, veľmi sme sa zarmútily.

— Veru tak, — pokračovala Krkoška. — Teda musia ručiť jedon za druhého. Ale ráčia vedieť, že ručiteľstvo je jedovatý tovar, potom veru na prstách môžeme spočítať tých, za ktorých možno dnes v obci zaručiť.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Dolný Liptov, v októbri.

Velactená Redakcia!

Po čarokrásnom septembri nám konečne aj špatná, daždivá jaseň zavítala. Buď Bohu chvála, že sme všetko šťastlivo domov dostali. Rok tento za dobre stredný môžeme počítovať.

Ľudári okresu ružomerského ešte sa vždy nemôžu uspokojiť, že sa im tak špatne podarilo shromaždenie v Ružomberku vydržiavané. Zúria, blbocú, čo im slyna na jazyk donesie. Každého, kto im v ústrety príde a s nimi nedrží, znivočiť chcú, a prinajmenej o statočnosť doniesť. Tak posledne do stoličného účtovníka pána Alexandra Detricha zadrapili, žeby vraj oddal účty z predošlých rokov čo a ako šafáril ešte ako major domus. Samo sebou sa rozumie, že tieto účty v svojom čase skrz vrchnosť prezreté a za bezchybné uznané boli. Stolica v tejto záležitosti vyšetrovanie nariadila. Konečne niet sa čo čudovať nad tým, však ozočovanie a utrhačstvo je ich každodenný chlieb. Viditeľný vodca ľudovej strany v Liptove v poslednom shromaždení stoličnom ukrutne sa vystatoval, a vyhrážal tým, ktorí sa opováža stoličných úradníkov prenasledovať a sta dáky rytier stredoveku veľkodušne im aj obranu svoju ponuknúl. No pane Rakovszky, prečo že neudrete po prstoch alebo po hube toho páuka, ktorý tú honbu zaviedol?

Pokým ružomerský pokladník pán Jozef Šiposs s ľudovou stranou držal, mohol pást v mestských lesoch aj dravých vlkov, to im oči neklalo. Ako ale svojim prirodzeným a zdravým rozumom nabliadol, že strana táto len rozopru, nenávisť a pomstu hlása a v živote do skutočnosti aj uvádza, a vrátil sa k zásadám liberalismu: v Ľud. Novinách mu už na oči vyhadzujú, (keď už čo iné nemajú) že sám pasie 300 oviec, a oni vraj nič. Prečo že je to? Preto, že nedrží s ľudarmi.

Keďby to bol lesný priestupok, zaiste by mu to polesný Kőrmendy nebol odpustil. Že písať nevie, najlepší dôkaz proti tomu je to, že už od rokov svoj úrad bezchybne zastupuje. Na tohoto človeka vy páni moji draví všetko iné môžete blbotať, len to nie, že je nie statočný. A ako takéhoto my sme ho s otvorenými ramenami medzi seba prijali. Nech sa ale osvedčí pán Jozef Šiposs, či za ten čas, kým ľudárom bol, obdržal od nás liberálov nejakú najmenšiu urážku na cti?

Nového vám nemám čo iné písať, ak len to nepodotknem, čo môj sused Ondrej Mních už spomenul, ale nie jasne, že na Paračke bol súboj medzi drom Makovickým a medzi Kratišom z Likavky, pri ktorom tento posledný väčšiu ranu obdržal na ten úd tela, ktorým najviacej breší. Pánkovi na Lužnom všetky obloky kameňami zmrvili. Zlé jazyky hovoria, že to má byť následok lásky...

S Bohom

Štiavnický.

BESEDNICA.

Cesty Božie.

Napísal: Augustin Baczó k.

I.

Na návrší malého leska stojí jednoposchodný domok lesníka, obtočený dookola peknou zahradou, v než viac než sto rozličných druhov ruží utešene kvitlo a svojou vôňou naplňovalo celý háj. Slnce práve usmievave vylievalo svoje večerné lúče, tak jako by bolo prialo každému dobrý odpočinok. Dvere horárne zrazu sa otvorily a v nich objavila sa mladá, krásou a zdravím žiariaca lesníkova dcéra. Na jej perách spočíval milý úsmev na krásne zapadajúce slnko, ktoré svoje paprsky priamo do jej veľkých čiernych očí ostro upieralo. Zatičila si dľaňou oči a hlboko dýchala do seba čerstvé povetrie, ktoré bolo plné bôrovej kyseliny od neďaleko ležiaceho lesa. Hľadela smerom za ruže, jako by bola po niekom pátrala.

„Ešte neide!“ šeptala sama sebe. „Ja neviem, kde sa toľko baví? Ale on iste príde, lebo veď mi to prisľúbil...“

Otvorila zahradku a kráčala tichým krokom k svojím miláčkom, ku krásnym ružiam, ktoré tak pečlivo opatrovala; obzerajúc ich rozkvitajúce puky chválila a obdivovala, vädnuce ale lutovala. Potom utrhla jednu z najkrajších a vravela sama v sebe: „Len keby skôr prišiel, túto ružu by pripjala nad srdce, ktoré zaiste horúcou láskou za mnou plápolá, jako moje za ním. Ach milý Fridrich, neveril by si mi, jako ťa milujem. Tá láska nedá sa slovami vysloviť.“ — Takto sama v sebe dumajúc, upreným zrakom sa dívala na malý chodníček, po ňomž mal prísť jej vrele milovaný Fridrich.

„Dlho sa kdesi baví,“ šeptala zase po chvíli marného čakania. „Slnko už zašlo, mrak sa čím ďalej tým viac rozlieva po obzore. Či sa mu snáď niečo nestalo, lebo ináč nie je možné aby slovo mne dané nezadržal.“ Ešte chvíľu očakávala, ale keď milý neprichádzal hlboko vzdychnúc posadila sa na trávku medzi ruže a začala žalosne spievať:

Tažká kliatba stihla ma z neba,
V ťažkej kliatbe sa len sužujem;
Vo dne v noci myslím na teba,
Bo ťa vrúcnu láskou milujem.

Žalostnú túto pieseň niesol večerný vetríček vzduchom, až konečne zanemela v borovine ostatná ozvena slov: „Bo ťa vrúcnu láskou milujem.“ — Deva sa potom ticho zdvihla a zmizla vo dverách myslivne.

„Čo ti to prišlo na um tak žalostnú pesničku spievať, Jozefinka?“ tážala sa jej matka, hneď jako do izby vkročila. „Bol práve oblok otvorený a žiaľne zvuky tvojej piesne tak ma prekvapily, že som sa až hnevala prečo tak žalostne spievaš?“

„Ale mama, vy ste už zabudli, že ste boli tiež mladá a ostatne však je to len pieseň a pesničku môžeme spievať jakú vieme“, riekla dcéra vyhýbave.

„Pravdu máš, ale ten troj veršík veľký dojem na mňa urobil, a ja ani neviem prečo.“

„Aj na mňa,“ odpovedala pozabudnúc sa s hlbokým vzdychnutím Jozefína.

Jej matka uprúť na ňu zúfalo pohľad, vzala dcéru na otázku:

„S tebou sa niečo zvláštneho muselo stať, Jozefinka; zdôver sa mi, som ti matka, nemáš mať predou žiadne tajnosti.“

„Nuž len to ma trápi, mama,“ vybuchla s pravdou Jozefína, „že Fridrich neprišiel. Keď tu bol ostatný raz, s istotou tvrdil, že dneská príde... Obávam sa teda, že sa mu na ceste niečo zlého pripodilo. Lebo mi aj hovoril, že nedávno dostal jeden list, v ktorom ho neznámy pisateľ upovedomuje, že ho ubije jestli k nám neprestane chodiť...“

„Ach, čo nepovieš,“ odpovedala prekvapená matka. „A nevie kto by to mohol byť čo ten listok písal?“

„Pravda že nevie, lebo písmo je celkom neznáme. Mne sa ale zdá, že inší to nebol nikto jako ten Štrbavého syn Jurko. Lebo mne to hneď bolo nápadné, keď tu nedávno bol s Fridrichom, že tak špatne hľadel na neho, až som sa sama pošakala.“

„Takí India, jako je Štrbavého Jurko, sú vstave všetko vykonať. Rodičov sa nebojí, áno nebál sa ich ani jako malý chlapec, a preto robí aj čo chce,“ odpovedala matka. „A otec bol raz hovoril že sa mu celkom zdá, že Jurko už aj pitláči.“

„Áno, to je pravda“, vetila dcéra „hovoril mi o tom aj Fridrich, ale mi zakázal aby som o tom hovorila, lebo že nechce uvrhnúť ho do nešťastia.“

„Pravdaže,“ vravela matka, „netreba obeň roztrusovať, jak sme ho udusiť neni vstave.“

V tom ktosi klepal na dvere a keď Jozefína zvolala „voľno“, vstúpil Fridrich. Jeho tvár bola pokrvená a

oči sa mu len tak svietily od hnevu. Jozefína v strachu vykrikla, — matka ale sa hneď tážala:

„Čo sa vám stalo, pre Boha, Fridrich?“

Mal som dnes špatnú schôdzku. Jakýsi tulák v prostred lesa vyskočil z hústiny a udrel ma palicou do chrbta zvolajúc: „Nebudeš lesníkovu dcéru len tak ľahko navštevovať; tá nebude ženou takého pobehaja jak ty...“

„Ach, jaké nešťastie“, bedákala lesníková.

S tým však sa vec neskončila, pokračoval Fridrich. „Ja som sa obrátil, chytil tuláka a mrštil ním o zem, pri čom ma doškriabal. Galgan mal na sebe náličnicu s dlhými bajúzami. Ja som sa dosť snažil strhnúť mu ju, ale bol on o mnoho silnejší než ja.“

„A jakože ste sa rozišli potom?“ pýtala sa zvedave Jozefína.

„On sa mi vyšmiknul a skočil do hústiny a zdalo sa mi, že tam bral pušku. Ja na nešťastie nemal som ani jedného patróna pri sebe, za lepšie som teda uznal dať sa na útek. Tak som utekal až sem.“

„Čo sme pred chvíľou hovorili, mama?“ vravela Jozefína. „Moja predtucha ma neklamala. Je to nebezpečný človek, lebo iný to nebol.“

„Na koho že vy myslíte, Jozefinka?“ pýtal sa Fridrich.

„Iný nie, len ten Štrbavého Jurko.“

Fridrich sa zamyslel. „Áno“ riekol, „dľa postavy bol by to snáď on, ale tvár som mu nevidel a šaty mal rozdriapané, teda ťažko poznať lotra. Ostatne z neho vyštane bárs čo?“

Medzi tým došiel aj starý polesný domov, ktorý bol v lese na obchôdzke. Privítal Fridricha a vypýtal sa ho o všetkom. Potom spolu ztrávil večeru za veselého rozhovoru, pri čom žbán s pivom viac ráz sa vyprázdnil. Konečne asi o jedonástej hodine, keď mesiačik vylial svoje bledé svetlo po obzore, v dobrej nálade sa rozišli. Starý lesník vypravdal Fridricha až za lesík, kde sa rozlúčili a kráčali každý k svojmu domovu.

II.

Od útoku na Fridricha uplynulo už niekoľko dní. Fridrich bol už na to temer zabudol a keď došla nedľa zaumienil si, že zase navštívi Jozefínu.

Bol pekný utešený deň. Po rannom daždi slnečné lúče hrialy tak, že každá bylina očividome rástla, kvietky tak preľubezno voňaly, že celá príroda naplnená bola vôňou a človek tešil sa prechádzke v slobodnej prírode. Akoby teda nebol šiel Fridrich, ktorého do lesa ťahala ešte silnejšia moc. Obliekol sa teda do svojich sviatočných šiat a voľným krokom kráčal hore k lesíku, prez ktorý keď prešiel, veselo kráčal smerom k myslivni. Tu ho vrele uvítali. K veľkému ale jeho prekvapeniu videl, že tam sedí aj Jurko, ktorý ho tiež privítal, ale chladne. Starý lesník to tiež spozoroval, lebo vedel, že sú sokovia. Rozhovor plynul spoločne, Jurko sa ale hrdo a chladne choval naproti Fridrichovi. Jeho odpovede, ktoré mu dával, byly krátke, chladné a urážlivé. Jozefína to tiež spozorovala

a vždy hľadela obrátením reči na iný predmet vyhnúť srážke dvoch sokov. Konečne ale riekla:

„Sľúbila som vám, Fridrich, že vám raz ukážem mojich miláčkov, moje ruže, ktoré som vlastnoručne vypestovala. Teda poďte, ukážem vám ich!“

„S najväčšou radosťou, Jozefinka,“ zvolal Fridrich a zdvihol sa, aby tomu vyzvaniu vyhovel.

Jurko zatínal zuby, keď videl Jozefinu s Fridrichom odchádzať. Bolo mu zrejmé, že Jozefina napriek jeho všetkému bohatstvu, Fridrichovi dáva prednosť pred ním. Myslel si ale, že keď starý lesník rozkáže dcére, musí ísť za neho, treba si teda starého nakloniť. Starý lesník vidiac zlý rozmar svojho hosťa, vyzval ho, aby si zahrali domno. Jurko prijal nabídnutie a začali hrať. Medzi tým zo zahrady ozýval sa melancholický spev Jozefiny, ktorá takto usilovala sa zahnať chmúrne myšlienky, ktoré Jurkovo chovanie vzbudilo u Fridricha. Boli tam sami, posadili sa na jednu lavičku a keď Jozefina dokončila svoju pieseň, ozval sa Fridrich tichúčko, ale celý roztúžený:

„Jozefina, ja vás milujem, viac než svoj vlastný život! Rieknite mi, chcete-li ma vašou láskou oblažiť a či vaše srdce mne patrí?“

Jozefina položila mu hlavu na rameno a opakovala mu text piesne, v ktorom uisťovala milenca svojho o svojej vrúnej láske. Fridrich objal Jozefinu, ktorá vtedy poprvé pocítila na svojich rtach bozk milovaného človeka.

Medzi tým Jurko hrájúc s lesníkom a nemajúc ani tušenia, čo sa v zahrade deje, tiež pristúpil k riešeniu svojho úmyslu.

„Pán Holcer,“ začal Jurko, „už som dorástol a preto kráčam ku svojmu cieľu. Ja vašu dcéru Jozefinku milujem a viem, žeby som ju mohol urobiť šťastnou; budzte teda tak laskavý a sverte mi osud vášho dieťaťa.“

„Moju Jozefinu,“ stisol plecami lesník, ktorého žiadosť Jurkova nezdala sa prekvapiť. „Ona nie je vám rovná, vena nemá žiadneho a preto musí čakať muža seberovného. Vy by ste mi však ináč bol vitaným zaťom, neviem ale čo by Jozefina na to povedala, lebo to vlastne od nej závisí. Veď predsa nútíť ju nemôžem, lebo tu sa jedná o jej osud. Jestli vás ale ona miluje, s radosťou vám dám moje požehnanie.“

Nato lesník vstal, zavolať Jozefinu do chyže a keď prišla, rozpovedal jej žiadosť Jurkovu, tázajúc sa, či jeho prosobe vyhovie.

„Nie otče,“ vetila Jozefina, „to urobiť nemôžem. Ja Jurka nemilujem. Ja milujem už iného!“ A vybehnúť do zahrady pre Fridricha, doviedla ho do izby so slovami: „Toto je môj vyvolenec otče, tohto milujem a chcem jemu patríť.“

Jurko menil barvu od zlosti, zafal zuby a uklonil sa ľabko mumľajúc nesrozumiteľné slová. Potom vzal klobúk a krátko sa porúčajúc, opustil lesníkov príbytok prisahajúc pomstu Fridrichovi.

Odhod Jurkov však nepokalil radostnú náladu. Sotva odišiel Jurko, starý lesník vložil ruku Jozefiny do Fridrichovej a vážne prehovoril:

„Fridrich, tu vám odovzdávam môj jediný poklad, moju milovanú dcéru, moju Jozefinu. Majte o ňu starosť, chráňte ju pred každým ublížením a vynosajte sa, žeby ste jej život oblažili. Opatrujte ju jako svoje vlastné oko v hlave!“

„To vám sľubujem na moje mužské slovo!“ vetil Fridrich dojata.

„Čo sa ale jej vena týka, mnoho nemám . . .“

„O tom nehovorte, pán Holcer,“ vskočil mu Fridrich do reči, „nezneuctujme tento posvätný okamih takým hmotárskymi úvahami. Ja Jozefinku úprimne, vrúčne milujem, a keď by predo mnou stála trebárs len v jedných šatách, vzal by som si ju, lebo mi je milejšia než neviem jaký poklad na svete. Neprosil som vás o statok, ale len o vašu dcéru. Čo jej dáte bude jej. Ja mám svoje remeslo a preto myslím, že s pomocou Božou budem vstave opatrit Jozefinku tak, že snáď ani ten by ju tak nie, ktorý má hojnosť bohatstva.“

„To je pekne od vás, Fridrich,“ vetil dojatý otec. „S radosťou vám dám svoje dieťa, lebo viem že ju dám poctivému mužovi. A ty Jozefinka zavolaj sem matku a ustrojte nám dobrú svačinu. Nenadal som sa, že ešte dneská budem veselý“. A starý lesník na znak svojej spokojnosti a radosti vytiahol tabatierku a ponukol šnupcom svojho nastávajúceho zaťa.

Matku prosba Fridrichova neprekvapila. Objala svoju dcéru a mladému páru s radosťou dala svoje materské požehnanie. Onedlho na to prisadli ku chutnej svačine, ktorú matka s dcérou rýchle prichystaly a v malom lesníckom príbytku rozhostila sa tá najlepšia nálada.

Starý lesník vyhľadal svoj klarinet, ktorý už viac rokov nemal v hrsti a tak krásne začal písať, že jeho „starej“ slzy radosti sa perlily v očiach, lebo jej prišly na um tie časy, keď ju Holcer ako záletník zabával svojou hrou na klarinete.

Keď sa zmrklo, Fridrich objímuc svoju sľúbenicu odobral sa a veselý kráčať domov.

* * *

Zatínajúc paste kráčať Jurko od horárne, kde ho pekná deva tak chlaťne odmietla. Potíkal sa dlho po lese a bol už večer keď sa octnul pred domom svojich rodičov. Hurtom otvoril dvere brešiac, kľajúc strašne.

„Čo sa ti, pre Boha, stalo?“ pýtala sa ho ustrašená matka.

„Hm, čo sa stalo, však môžete vedieť! Jozefina nechce ísť za mňa. No ale budem sa vedieť pomstiť zato urazenie, a Jozefina musí byť mojou, lebo ináč!“ . . . a zaškripal zubami a udrel s pästou na stôl.

„Nepomsti sa synku môj,“ pribovárala sa mu matka, „lebo pomsta je veľký hriech. — Keď ta nemiluje, darmo je, proti tomu nič nemôžeš urobiť.“

„Eh, čo by nemohol urobiť!“ osopil sa Jurko. „Však uvidíte. Pomstím sa, prekazím snatok i nech by ma to

čokoľvek stálo!“ A s tým plesknul dvermi, a šiel smerom k hostinca odkiaľ už z ďaleka bolo počuť nesúvislé spevy niekoľko opilých ľudí. A o chvíľu zmiznul v dverách hostinca.

(Dokončenie nasleduje.)

O rozumnom kŕmení ošípaných.

Podáva: *Kysučan.*

Je to veľmi chudobný a v neblahých pomeroch žijúci gazda, ktorý nemá na dvore jednu-dve ošípané.

Ale to je aj potrebné. Bez masti nemôže byť domácnosť, aj šunka chutí kedy-vtedy. V kapsi ale veľmi osamotený sa cíti chlieb bez slaniny.

Šťastlivý je to gazda, ktorý môže zatvoriť do kŕmníka svoje doma dochované ošípané. Jestli dochováva dobrý druh, riadne vydá kŕmníka — a s veselým oldomášom môže odbaviť tak zvaný „svinský tanec.“

Najviac ľudí ale musí kúpiť kŕmníka. Pri kúpe ale a pri vyberaní tohoto treba veľmi pozorovať, lebo, jestli sme zle vybrali, bár jako lacno kúpime, draho sme zaplatili.

Zlý kŕmnik zničí na skŕmenie súcu potravu, nestučnie, a keď je konečne prinútený gazda takového zabiť, sliňovaté mäso a tvrdá slanina vždy ho upamätajú na zlú kúpu.

Kŕmnik nech není starý. Najlepší je 1—3ročný. Jestli je mladší, tým lepšia bude slanina a mäso, keď je starší bude viac masti.

Najlepší kŕmnik je mašica, ktorá má odvytlé uši, mäkkú kučeravú srst, dlhé telo.

Riedkej srsti, veľkej hrivy, končitých uší, neokrúchané ošípané darmo zatvoríme do kŕmníka, nebude plná dieža masti.

Pravda, že takéto ošípané môžeme lacno kúpiť, ale čo kŕmnik je ešte aj vtedy dražší od iného, keď by nám ho aj darovali.

Kúpeného kŕmníka netreba hneď kŕmiť; zo začiatku za pár týždňov treba ho len dobre držať, aby prišiel do mäsa a aby sa mu čreva rozšírili.

K tomuto cieľu sú dobré zemiaky, repa, plevy, jačmeň. Zprvu málo, neskoršie viac zrnistej chovy sa mu má dať, až potom ho konečne celkom chytíme ku tučeniu.

Kŕmnikovi má sa dať toľko zrnistého krmu, koľko mu chutí; lebo to, že koľko jedna ošípaná zožerie, kým sa nezačne kŕmiť, dôklade určiť není možno. Lebo pokým z jednej strany kŕmníka hladovať nechať by bolo smiešné, z druhej strany obzrať ho nechať bola by najväčšia škoda.

Čisté a suché ležisko jako aj voda je práve tak potrebné kŕmnikovi, jako krm, ani to není zbytočné keď sa trochu pohybuje, lebo to len napomáha tučnotu.

Mnohý gazda dáva kŕmnikovi namiesto pitnej vody pomyje. To je nie pravé zachádzanie, lebo to čistú vodu nenahradí; z druhej ale strany pohadzuje sa ta toľko

všeličoho, čo vlastne kŕmnikovi ani nepatrí; ale môže sa ta aj také dostať, čo mu škodí, alebo môže byť škodné, ku pr. košť, perie atď.

Takéto pomyje nech spotrebuje gazda jako vie; nech to dá prasatom, ale nie kŕmnikovi.

Kŕmnikovi treba dať s časom na čas aj niečo soli.

Za zrnistý pokrm pre kŕmníka najlepšie sa hodi jačmeň a kukurica, ktoré buď miešano, buď osebe dostane.

Jedou stredný kŕmnik potrebuje prez deň 2—4 litre zrnistého krmu, vo výnimečnom páde aj viac.

Jako pri každom kŕmení statku tak aj pri tučení tým výhodnejšie sa seení krm, čím cieľuprimeranejšie ho pripravíme! To je ale veľmi dôležité pri kŕmnikovi, lebo to není jedno, že následkom tučnosťou dosiahnutej váhy stojí klg. 1 korunu, alebo 40 halierov.

Daktory gazda by múdrejšie urobil, aby si masť a mäso na rynku kúpil, lebo ho toto následkom nerozumného kŕmenia o veľa viac stojí.

Jedou ošípané kŕmíaci urobil s anglickou fajton nasledujúce pokusy:

Jedným dával surovú kukuricu a stál ho metričný cent živej váhy 109 korún 60 halierov; druhým dával varenú kukuricu a stál ho metričný cent 43 koruny 40 halierov; tretím dával varenú kukuricu s plevami a stál ho metričný cent 39 korún 20 halierov.

Za kukuricu na kŕmenie ale platil hektoliter po 8 korún.

Tento pokus skvele dokázal, že s malým ustávaním a dozeraním možno pekný chosť docieľiť.

Pravda, pri našich obyčajného druhu ošípaných nemôže byť taký veľký rozdiel, ale pokus a unovanie zaslúži a zaiste sa aj vyplatí.

Konečne podotknem, že na ten pád, jestli by ošípaná zle žrala, radno je krmu za pár dní menej a v inej podobe dať.

Zvykli aj málo antimoniumu dať. Cieľuprimeranejšie je pár kúskov dreveného uhlia kŕmnikovi pohodiť, ktoré on často pohltne, zožere.

Povedajú ľudia . . .

Povedajú ľudia,	Že bych neverila
Povedajú dávno:	Šuhajkovým slovám,
Že mé milovanie	Že darmo cit lásky
Že to všetko darmo.	Proti nemu chovám.

Jako by to bolo,
Milý mocný Bože!
Veď tak vrelá láska
Sklamať sa nemôže?!
Marienka.

CHÝRNÍK.

Kráľ v Budapešti. Jeho veličenstvo kráľ rano 24. t. m. došiel z Gedelova do kráľovského brada v Budíne, kde mu — ponevác ešte stavba kráľ. paloty není skončená — zariadili dočasný byt. Panovník vybavoval štátne záležitosti a potom prijal ministerského predsedu Szélla na dlhšej audiencii. Večer o 9. hod. kráľ odcestoval do Viedne ku rennunciácii vydávajúcej sa arcikňažny Marie Rajnerie. Jeho veličenstvo potom zase vráti sa do Gedelova.

Vyznačený dobrodínca. Jeho veličenstvo kráľ naložiť ráčil, aby grófovi Jánovi Pálffymu st. sdelilo sa jeho najvyššie uznanie za tú tri milióny korún obnášajúcu základinu, ktorú daroval štátu na podporu chudobnej študujúcej mládeže.

Základina. Ján Dedinský, farár dolnobadínsky daroval gymnasiálnemu alumenumu v Trstenej 4000 korún, aby z úrokov tejto základiny dvoch žiakov z oravskej stolice stravovalo.

Dobročinnosť. Spišský biskup Juraj *Szmrecsányi* 1000 korún daroval spišskej obci Lándok na reštaurovanie r. kat. kostola, ktorý bol nedávno čiastočne zhorel.

Sochu Vörösmartymu. Dňa 1. decembra t. r. bude tomu sto rokov, čo narodil sa slávny maďarský básnik Michal Vörösmarty, pôvodca maďarskej národnej piesne „Szózat“. Z tejto príležitosti v hlavnomestských spisovateľských a žurnalistických kruhoch zaviedli pohyb, aby Vörösmartymu postavená bola v Budapešti socha. Krajinský katolícky kruh, ktorý bol sossbieral už asi 15 000 korún na sochu Vörösmartyho, oddá sossbierané peniaze výboru, ktorý sa cieľom uskutočnenia myšlienky sossstaví.

Vdova nemeckého cisára Fridricha, ktorá, ako známo, ťažko onemocnela v Homburgu, je už natoľko lepšie, že cisár Vilhelm tieto dni vráti sa späť do Potsdamu.

Požiare. Sotva uplynie týždňa aby v Liptove nehořelo. Tieto dni na Hornom Huštáku zhorel dom, maštál a stodola Petra Sokola, mikulášskeho kapitána. Oheň, ktorý vypukol v dome razom na dvoch miestach, zaiste podložil nejaký bezbožník. — Na Jánoshegyi pri Kremnici tiež vypukol požiar, ktorému padlo za obeť päť domov, 6 maštál a dve pajty. Následkom požiaru deväť rodín ostalo bez prístrešia. Škoda obnáša 19.750 korún. Požiar povstal údajne od iskry železničného rušňa. — V Kláštore pod Znojom zhorelo jedno humno. Že sa požiar nerozšíril, nutno ďakovať len rýchlej pomoci tamojších hasičov a präparandistov. — V Dobronivej zhorel dom s pobočnými staviskami patriaci rychtárovi obce Michalovi Szeleczkému. — V nitrianskej obci Banka zhorelo 14 domov s pobočnými staviskami.

Vyššie gymnásium v Békés-Čabe. Dňa 18. t. m. v Békés-Čabe slávnostným spôsobom odovzdali svojmu účelu novú budovu evanjelického, po mene neb. dediča trónu Rudolfa nazvaného vyššieho gymnásiuma. Dňom pred slávnosťou čo zástupca vlády došiel na Čabu Michal Zsilinszky, štátny sekretár ministerstva výučby, ktorého obecnstvo prijalo s veľkými ováciami a večer k jeho pocte usporiadali faklový pochod a serenádu. Slávnosť počala sa poďakujúcimi službami Božími, po ktorých obecnstvo a mládež vtiabli do veľkej dvorany nového gymnásia, kde inšpektor čabanskej ev. cirkve dr Andrej Zsilinszky povedal slávnostnú reč. Po reči správca gymnásiuma Ján Sukovszky podal stručný nástin histórie gymnásiuma, po čom spevokol mládeže zasieval Kölcseyho „Hymnus“. Potom bol bankett, na ktorom mnoho zdravíc vyniesli na štátneho sekretára Zsilinszského a vôbec na všetkých tých mužov, ktorí majú zásluhy okolo postavenia novej gymnasiálnej budovy.

Papiereň v Turci. Jako známo, hornouhorská banka „Tatra“ v Turci. Sv. Martine pri rieke Turci chce postaviť papiereň, následkom čoho potrebné plány predostrela podžupanovi stolice. Záležitosť teraz už tak ďaleko pokročila, že postavenie papierne možno považovať za isté.

Nešťastie. Vo Zvol. Lupči pri tebliarni jedna žena kopala hlinu, pričom odvalil sa väčší kus pôdy a padol na ženu. Nešťastná žena utrpela pri tom také úrazy, že na tretí deň skonala.

Nová kasáreň. Ako známo, mesto Ružomberok na svoje trovy stavia honvédsku kasáreň. Stavba chýli sa už ku koncu a budova je už pod krovom. Stavba kasárne stojí mesto 226.000 korún.

Uhorskí pútnici u pápeža. Z kaločskej arcidiecezi z príležitosti jubilárneho roku 800 pútnikov došlo do Rímu, ktorých pápež 20. t. m. na poludnie prijal v chráme sv. Petra. Uhorských pútnikov viedli 40-ti kňazi na čele s kaločským arcibiskupom Jurajom Császka. Sv. ota prijali uhorskí pútnici s veľkým oduševnením a arcibiskup Császka pozdravil ho peknou latinskou rečou tlumočiac hold svojich veriacich. Na pápeža ovácie pútnikov urobily veľmi dobrý dojem.

Život pre stovku. Žigmund Löw, kupec v Debrečine poveril svojho 15ročného učňa Eugeaa Brauna, aby zanesol na počtu sto zlatých. Chlapec však na ceste ztratil peniaze a bojac sa trestu obesil sa v komore. Keď ho našli, bol už mŕtvý. Príčinu samovraždy zvedeli len z listu, ktorý bol napísal pred samovraždou.

Zatvorenie parížskej výstavy. Svetovú výstavu, ktorá 14. apríla bola otvorená, dňa 11. novembra úradne zatvorila. Rúcanie palúcov a odpratúvanie vystavených predmetov započne sa hneď po zatvorení, 12. novembra.

Poprava jedného vojaka. V Theresienstadte tieto dni obesili Kolana, obecného vojaka 91. pešieho pluku. Kolan bol chcel zastrelit svojho kaprála, ale namiesto toho guľa usmrtila jedného druhého vojaka a tretieho ťažko ranila, za čo ho potom odsúdili na šibenicu.

Smrť. Dňa 18. t. m. v Zsombolye zomrela vdova grófa Karola Vécseyho, v Arade 6. októbra 1849. obeseného honvédskeho generála. Zosnulá grófica, ktorá mala 85 rokov, bola rodená Karolina Duffaud a pochádzala z francúzskej rodiny. — Z vdov generálov popravených v Arade žije teraz už len jedna. Je to manželka generála Jána Damjanicha, ktorá utiahnuto žije v Budapešti smútiac za svojim manželom.

Nádejný manžel kráľovnej Vilhelminy po sobášii dostane titul „hollandsko-kniežatská a kráľovská vysosť“ a jeho postavenie voči krajine bude asi také, aké bolo postavenie sasko-koburgského princa Alberta, neb. manžela anglickej kráľovny Viktorie.

Zlaté pero pápežovi. Minulý týždeň prijal sv. otec pútnikov z Neapolu, ktorí doniesli mu do daru drahokamy vykladané zlaté pero. Pápeža prekvapil pekný dar a povedal, že týmto perom napíše prvé dátum 20. storočia.

• **Oheň v detskej opatrovni.** V Petrováci tieto dni práve vtedy chytla sa trstou krytá budova óvody, keď bolo v óvode 32 dietok. Óvodáška zaraz počala vynášať deti, tieto však ohňom poľakané utiahly sa nazpät a nechcely von. Na šťastie v najkritickejšom okamihu pribehlo niekoľko smelých ľudí na čele s obecným notárom, ktorí s nasadením vlastného života vnikli do horiacej óvody a povynášali všetky deti ratujúc ich takto od hroznej smrti.

Záležitosť Mattasich-Keglevicha. Nadporučík Gejza Mattasich-Keglevich, ktorý — ako známo — následkom svojho ľúbostného pomeru s kňazkou Lujzou Koburgovou pre falšovanie zmenky dostal sa do vojanského väzenia v Möllersdorfe, požiadal kraj. vyslanca a pravotára Gejzu Polónyiho, aby prijal jeho kurátorstvo, čomu Polónyi aj vyhovel. Jako časopisy píšú, Polónyi vraj má viac takých listín, ktoré dokazujú nevinnosť zatknutého Mattasich-Keglevicha. Tieto listiny vraj Polónyi v prípade potreby aj uverejní. Chýry že by Mattasich bol chorý, nezodpovedajú pravde.

Nový parlamentárny palác. Zo zprávy o stavbe nového parlamentu, ktorú ministerský predseda podal snemu, vysvitá, že budova zvonku je už hotová a teraz pracuje sa len na jej vnútornom zariadení. Stavba paláca započala sa 1. novembra 1884. a od tohoto dňa stovilo sa súhrnom 13,994,332 zl. 85 krov. Z tohoto obnosu na vlastnú stavbu budovy a dunajského pobrežia pripadne 10,096,622 zl. 43 krov, ostatných 3,879,710 zl. 42 krov však na vnútorné zariadenie. Sochu jeho veličenstva kráľa postavia do tej utešenej hlavnej dvorany pod kupolou, v ktorej 8. júna 1896. odbývalo sa spoločné millennárne zasadnutie zákonodarstva na to miesto, kde vtedy vyložená bola koruna. Obraz „Zaujatie vlasti“ (Honfoglalás) od Michala Munkácsyho, nemožno umiestniť v novej parlamentárnej budove a preto obraz dajú do „Museuma pekného umenia“. Ministerský predseda konečne sdeľuje, že stavba novej parlamentárnej paloty skončí sa počiatkom r. 1902, tak že zákonodarstvo už v prvej polovici roku 1902. môže sa presťahovať do svojho nového skvostného stánu.

Prekazený útok na ruského cára Jako z Ruska píšú, proti cárovi a cárovnej chceli spáchať útok a len opatrnosti polície má sa ďakovať, že bol plán útoku objavený a život cárskeho páru zachránený. Asi pred mesiacom ruský cár s jeho manželkou mal odecestovať zo Spaly do Livadie po železnici, ktorá vedie cez viac tunelov. U vchodu jedného tunela neďaleko Sebastopolu jeden mladý šuhaj podkopal kofajnice a vložil ta jednu dynamitom nabitú cievu. Pokým previedol svoj ohavný úmysel, to trvalo pár dní, ľudia ho tam často videli ale ponevác mal vždy pri sebe udicu, nuž mysleli, že si tam kope červíkov ku lapaniu rýb. Chýr o tom dostal sa však do uší náčelníka polície v Sebastopoli, ktorý hneď s niekoľkými žandarmi vybral sa k jasku. Keď študent zočil žandárov dal sa na útek, ale ho žandári chytili. Piukovník potom prezkúmal to miesto, kde mladý človek kopal a tu objavil celú pekelnú prácu študentovu. Na druhý deň pod holým nebom, dobre ďaleko od Sebastopolu za prítomnosti členov súdu a polície urobili pokus s výbušnou látkou najdenou v železničnej cieve. Účinok bol ohromujúci: ešte i v Sebastopoli zatrasly sa domy a zarýnčaly okná. Znalci tvrdia, že v tom prípade, ak by sa bol útok podaril, nielen cársky vlak ale i sám jask bol by vyletel do povetria. Vyšetrovanie vedie sa s najväčšou prisnosťou; posiaľ už viac ľudí zatkli. Chytený študent je universitný poslucháč z Moskvy, syn jedného kapitána válečnej floty na Čiernom mori.

Ušiel z väzenia Zo Segedína oznamujú, že z tamjšieho želáru ušiel jeden väzeň menom Ján Nagy. Nagy večer, keď mal do svojej cely zaniest jednu nádobu, vybehnul na povalu vyšetrovacieho väzenia a tu posväzujúc štrangy slúžiace na sušenie bielizne spustil sa oknom strechy s trojposchodnej výšky dolu na ulicu. Povraz nebol však dost dlhý a Nagy musel skočiť asi so 7 metrovej výšky. I skočil bez toho, že by si bol ublížil a hneď pustil sa na útek. Práve tade išli traja vojaci, aj ho prenaslepovali, ale ho už dolapit nemohli a tak Nagy šťastne utiekol. Teraz ho hľadajú žandári na okolí Segedína.

Pohrab bez mrtvého. Podivný prípad udal sa vo francúzskej obci Sorde neďaleko mesta Bayonne Pochovávali jedného chudobného sedliaka. Pohrab počal sa v kostole a kňaz už i započal obrady od oltára, keď zrazu pribehne do kostola jedna zadychčaná žena a prinesie chýr, že však mrtvý ešte tam leží doma na posteli. Nosičia ešte počas chrámových obradov s prázdnu rakvou bežali nazpät do domu smútku a napochytre uložiť do nej doma zabudnutého mrtvého vrátili sa do kostola. Po prvý raz ho boli totiž zabudli vložiť do rakvy, ktorú prázdnu zabednili a tak odniesli.

Hojné požehnanie. Alexander Blanár, sluha pri jednej banke v Koložvári má fatálne šťastie. Jeho manželke obdarila ho trojčiatmi behom 10 ročného manželstva už po tretí raz. Blanár okolnostiam primerane cíti sa ešte dobre. Požehnaný otec požiadal ministra Hegedüsa o kmotrovstvo, čo tento aj ochotne prijal.

Ako si Búri pomáhajú. Jako známo, teraz keď už transválsky predseda Krüger opustil svoju vlasť, rady bojujúcich Búrov stále rednú. Mnohí odhadzujú svoju zbraň a chytajú sa pluha, aby ich nestihla pomsta Angličanov. Hlavné veliteľstvo Búrov teda zaviedlo reformu, ktorou chce i naďalej udržať spolu bojujúcich. Dosavád totižto žiaden búrsky bojovník, či bol rodený Búr alebo cudzinec, nedostal žiadneho žoldu. Veliteľstvo teda ustáilo, že každý bojovník búrsky dostane denne 5 šillingov, asi 5 korún žoldu. Táto reforma má veľký význam obzvlášť pre tých bojovníkov, ktorí z Európy prišli pomáhať Búrom, lebo majú nádej, že po vojne neostanú bez groša. Ale reforma je vážna i z ohľadu na ďalší boj, lebo cudzinci, ktorí v poslednom čase hromadne vystupovali z radu bojovníkov, teraz nielen že prestali vystupovať, lež i tí, ktorí boli vystúpili, znova stávajú do radu bojovníkov.

Nevinne odsúdení. Minulého roku v októbri v Kecskési zavraždili a orabovali Blažeja Szűrszabóva. Podozrenie padlo na Benjamina Fekecsa a na Ludvíka Sáfrányu, ktorých porotný súd v Kecskeméte vzdor tomu, že oba všetko tajili, posúdil na doživotný žalár. Fekecs a Sáfrány dostali sa do ilavskej trestnice, kde už 8 mesiacov sedia a teraz vysvitlo, že nevinne. Tieto dni totižto do kecskemétskej nemocnice dostal sa jedon výstrelom ranený človek menom Ludvík Bordoš, ktorý cítiac svoju blízku smrť lekárovi nemocnice vyznal, že on zavraždil Szűrszabóva a prosil lekára, aby uvedomil o tom súd, lebo chce všetko vyznať. Lekár hneď oznámil to vyšetrojúcemu sudcovi, ktorý zazaz vybral sa do nemocnice a tu vypočul ťažko chorého Bordoša. Bordoš všetko úprimne vyznal, sudca vzal hore zápisnicu, na základe ktorej súd už porobil kroky, aby Fekecsa a Sáfrányu pustili na slobodu.

Veľká krádež. Jedna dáma, istá Karolina Lazarescu toho leta deponovala svoje šperky v hodnote dvestotisíc frankov u jedného bankára v Bukarešti a keď si ich teraz chcela vziať, bankár šperky nenašiel. Podozrenie padlo na bývalého kníhvedúceho banky Moskovieza, ktorý je teraz v New-Yorku.

Rafinovaný kúsok vymyslel si istý podvodník, aby sa na zimu zaopatril dobrým zimným kabátom. Nedávno vstúpil v Brüsseli do jedného z najväčších obchodov na odev mladý muž sebaapovedomého chovania, ktorý chcel si kúpiť práve ten zimník, ktorý mala jedna pri vchode stojaca mužská figura na sebe. Obchodník súc šťastlivý, že môže takémuto elegantnému pánovi poslúžiť, usiloval sa aby mu pomohol pri probovaní zimníka. Kabát pasoval mladému mužovi, jako by bol naň uliatý. Mladý muž vstúpil chcel už do sklepu, aby kúpnu summu vyplatil, keď tu vrhol sa na neho silný človek, oblečený vo vojenskej uniforme a vypálil mu také zaicho, že sa mladý človek len tak potácal. Objednávateľ súc rozčulený pre utrpenú porážku, pustil sa za prechádzajúcim útočníkom a prv než sa kupec so svojho prekvapenia vzpomätať, oba darebáci, ktorí celú komédiu vopred vymysleli, zmizli v zástupe ľudu.

Medzi levami. Vo francúzskom mestečku Saint-Andola jedon mäsiarsky tovaryš stavil sa so svojimi kamarátmi, že v menažerii vojde s krotiteľom do klietky levov, bude sa tam hrať v karty a vypije jednu sklenicu šampaňského. Mäsiarsky tovaryš aj skutočne vstúpil s krotiteľom divých zverov do klietky, v ktorej traja leva boli nčupení. Tovyaryš kartoval sa, pil, ba vyspevoval si, ale keď odchodil, obliat jedného leva šampaňským. To tak podráždilo levov, že sa vrhli na tovaryša a strašne ho dotrhali. Len rýchlej pomoci môže ďakovať že zostane pri živote. V obecenstve, ktoré sa ku tejto produkcii síšlo v obrovskom počte, nastal veľký strach, každý sa tlačil von, pri čom mnohí boli došliapaní.

Vďaka. Veľké šťastie potkalo jedného chudobného rybára v meste Glasgowe. Roku 1852. totižto Alexander Forber bol matrómom na lodi „Superbe“, ktorá medzi Austráliou a Anglickom chodila. 300 ľudí bolo na lodi, medzi tymito aj jedon škótsky kupec s manželkou a so 7ročným synkom. Samopašný chlapec na palube vyskakoval až naraz do mora padnul. Forbes skočil za ním, chytil ho a tak dlho ho nad vodou držal, kým pomoc neprišla. Len že to veľmi dlho trvalo, skoro celú hodinu musel proti víru bojovať a už ho sily opúšťaly, keď člnok k nim došiel. Rodičia ratovaného chlapčeka obdarovali Forbesa všetkým, čo sebou mali a musel im sľúbiť, že ich v Glasgowe navštívi. Minuly sa roky a Forbes len vždy na mori bol, tak že konečne na celú vec zabudnul. Keď ostarel a na lodi ďalej prácu konať nebol vstave, zaoberal sa rybárstvom v jednej obci neďaleko Glasgowa. Jedného dňa číta v novinkách, že istý pán Mackintosh ho hľadá. Zaraz sa sobral a šiel ku menovanému pánovi. Na jeho veľké počudovanie rozprával mu Mackintosh, že on bol ten chlapec, ktorému starý matróm na mori život ratoval a odovzdal mu 10.000 korún s tým pomerkovaním, že mu to jeho rodičia zanechali. Okrem toho ešte aj do svojho domu vzal starého rybára a postaral sa o jeho zaopatrenie.

Zriedkavý majiteľ domu. V Paríži zomrel majiteľ viacerých domov menom Vallés, ktorý nikdy nevypovedal byt nikomu, ani neeksekoval nikoho keď mu tento bytné nezapltil. V testamente odpustil všetkým partajám polročné bytné; z vďačnosti položili mu títo na rakev skvostný veniec.

Koľko zje človek! Jedon zdravý človek do svojho 80. roku zje 96.000 kilogrammov, teda 960 metrických centov jedla v pevnom a tekutom stave. Keď priemernú ťarchu človeka ustálime v 60 kilogrammoch, tak človek behom svojho života 1600 krát toľko ztroví jako váži.

Istý liek proti influenci. V Mníchove vychodiat lekársky časopis „Medicinische Wochenschrift“ na odporúčanie viacerých popredných lekárov sdeľuje nasledovný recept, ako isto účinkujúci liek proti influenci: Chinin salicyl 0.2, Phenacetin 0.15, Champhorae 0.025, (M. f. plv. D. tal. dos No. VI.) Tento prášok treba za 24 hodín užít. V prípade choroby môže si búrsko predpísať dať tento liek skrz svojho lekára.

Najväčší spisovateľský honorár dostal anglický spisovateľ Rudyard Kipling za svoju novellu „007“. V tejto novelle lokomotív č. 007 rozpovie priebeh svojho života. Za túto dosť krátku rozprávku totiž dostal Kipling dvadsaťpäťtisíc dollárov honoráru, čo v našich peniazoch obnáša 61.250 zlatých. Jedon americký novinár vypočítal, že z tohoto honoráru za každé slovo novelly pripadne jeden dollár, teda dva zlaté päťdesiat krajciarov.

Dobrý prostriedok proti myšiam. V nemeckom meste Eckerförde mali mnoho myší a preto predstavenstvo mesta vypísalo odmenu 5 pfeningov za každý myšací chvost. V krátkom čase odovzdané bolo na mestskom dome nie menej než 4000 myšacích chvostov. Záplava myši následkom toho sa umenšila, ale platenie odmeny trvá ďalej.

KU OBRÁZKU.

Perské delostrelectvo.

Jako i náš obrázok predstavuje, perské delostrelectvo stojí ešte na veľmi nízkom stupni. Majú tam delá, jaké moderné štáty už dávno dali preliať a prerobiť na lepšie, dokonalejšie. A kde zaostalo delostrelectvo, tam zaostaly aj iné branže vojska. Persania však nechcú ďalej hliet a zaostávať. Ich sultán, šach Muzafer Eddin, ktorý toho leta cestoval po Europe a navštívil aj naše hlavné mesto, veľmi zaujímal sa o moderné vystrojenie a výcvik európejských armád. Netrpí pochybnosti teda, že šach svoje zkušnosti použije aj pri reorgansácii perskej armády.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 26. októbra.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 112, zadok 120, polievková 128, jazyk 118, obličky, ľadviny 150, čistené 280 halierov za 1 klg. — *Barančina*: predok —, zadok — hlov. — *Teľacina*: predok 120, zadok 128, stehno 240 hlov za 1 klg. — *Bravčovina*: 114, stehno a lopatka

124 hlov za 1 klg. — *Šunka*: pražská 190, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 124 hlov, loj 110 hlov, slanina ku roztopeniu — hlov a husacia masť 250 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 110, sliepku 160, kohúta 180 hlov. Za jednu tučenú kačku 240, za tučenú hus 420 hlov. — *Očistená drúbež*: kura 90, sliepka 140, kapuň 180 hlov, tučená hus 450 halierov (za jeden klg. tučenej husy 120 hlov), morka 400 hlov, kačka za kus 200 hlov.

Vajela: Ku vareniu väčšie 7 kusov za 40 hlov, menšie 34 kusov za 2 koruny, ku čaju 7 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 210, sumec 170, štika 150, zubáč 250, jesater 420, okuň 250 hlov za klg. Raky: kus za 18 hlov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 180, ku čaju 240 hlov za 1 klg. Tvaroh 32 hlov za kilo. — Smotana 60 hlov za liter. — Pár holubov 120 hlov, divá hus —, divá kačka 180, jarabica 120 hlov za kus. — Zajac za kus 2 kor. 80 hlov. — 1 klg. divej svine — hlov. Srna 150 hal. za klg. — Zemiaky 6 hlov za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	26.50	25.50	24.50	23.00	22.60	21.20
číslo.	6	7	7 1/2	8		
kor.	19.20	16.00	14.20	11.20		

Pšeničné otruby drobné po kor. 8.50, hrubé po 8.70.

Zeleniny: *Zemiaky ružiaky* kor. 2.40—3.00, žlté kor. 3.50—4.00, rožky kor. 5.50—6.50, biele kor. 2.20—2.60 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 6 hl. kor. — *Cibula* kor. 5.00—8.40 m. c. *Zeler* 100 kusov — — *Nové uhorky*: za kus — halierov.

Strova: *Hrach* liter 26 halierov, čistený starý 18—30 hal. za liter. *Sošovica*: domáca 16—24 za klg. *Riža* 20 hlov za kilo. *Zelená fazuľa nová* 30 hal. za klg.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 26. októbra.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 50 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	74-77	7.29	7.75	Štátny obil. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	5075	5125
" peštianska	75-77	7.15	7.60	Uhorská zlatá renta 4 1/2%	84.50	95.00	Pešť. uh. kupec. b.	2550	2580
" stolnobelehradská	75-78	7.15	7.70	" korunová renta 4 1/2%	90.00	90.50	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	15950	16000
Raž (žito)	79-72	6.89	7.05	Uhorské regálové úpisý 4 1/2%	98.50	99.25	Šalgó-tarjánka baňa na uhlie	620.00	622.00
Jačmeň na krm.	60-62	5.90	6.10	" premiové úpisý	163.50	164.50	Záložné listy.		
" na pátku	62-64	5.50	5.80	Uhorská tiskovo-segedínska po- žička 4%	119.00	140.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	91.50	92.00
" na várku	64-66	—	—	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	99.50	100.00	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2%	98.00	99.00
Ovos	69-41	5.25	5.75	vyvážkové úpisý 4 1/2%	90.00	91.00	Uh. úver. ústava s prámou 4%	115.50	116.50
Kukurica	—	6.50	6.60	Spoločná poisťka v beš. pania- zoch 4 1/2%	96.25	96.75	Peniaze.		
P. oso	—	5.50	5.70	Žreby.			Cisársky dukát	11.41	11.45
ječica	—	15.00	15.50	Spolku „Jó zaly“	6.00	6.50	Dvadsať-frankovník	19.20	19.25
Ďatelínové semä, luc.	—	40. —	45. —	Uhorského „červeného kríža“	18.50	19.50	Nemecká ríšska marka	117.70	117.95
Sviňská masť peštianska	—	58.50	59.00	Sasónskeho	42.50	43.50	Strábro		
" " vidiacska	—	—	—	Basilika	11.50	2.50			

Kassa - Oderberg.							Oderberg - Kassa.								
Stanice	osob. vlak			rychlo vlak	osob. vlak		mies. vlak	Stanice	osob. vlak			rychlo vlak	osob. vlak		
	triedy	I-III.	I-III.		I-III.	I-III.			II-III.	triedy	I-III.		I-III.	I-III.	I-III.
Kassa	ind.	9 00	6 22	7 00	1 12	4 00	3 08	Oderberg	ind.	1 15	5 06	10 55	11 35	5 50	8 25
Tihany ōrh.	•	*9 08	—	*7 07	—	—	*3 17	Karwin	•	1 40	5 36	11 20	12 05	6 17	9 08
Sz. Istvan mh.	•	9 18	6 35	7 17	—	4 15	3 34	Teschen	•	1 57	6 05	11 41	12 28	6 39	9 47
Terebo ōrh.	•	*9 26	—	*7 24	—	—	*3 43	Trzynietz	•	2 15	6 25	12 02	12 51	7 01	10 10
Abos	•	9 30	6 45	7 28	1 33	4 27	3 48	Jablunka	•	2 30	6 48	12 18	1 09	7 20	10 36
Nagy-Ladna ōrh.	ind.	*9 58	—	*7 48	—	*4 44	*4 06	Csacza	ind.	3 11	7 48	1 04	1 48	8 00	—
Kis-Ladna	•	10 05	7 02	7 55	—	4 51	4 15	Kraszno	•	*8 24	8 02	—	2 02	8 16	—
O-Ruzsa ōrh.	•	*10 10	—	*8 00	—	*4 56	*4 20	Ochodnicza ōrh.	•	—	*8 08	—	*2 08	*8 22	—
Hamor mh.	•	10 23	7 15	*8 11	—	5 09	*4 32	Kiszuceza-Ujhely	•	3 36	8 15	1 29	2 17	8 29	—
Phonixh mg.	•	*10 35	—	*8 23	—	*5 21	*4 45	Trzynietz	•	3 49	8 29	1 42	2 30	8 42	—
Margitfalu	•	10 39	7 27	8 27	2 17	5 25	4 51	Varna	ind.	4 19	8 50	*2 11	3 00	9 08	—
Istvanhuta	ind.	10 54	7 42	8 43	2 29	5 41	5 20	Sztrecesno mh.	•	*4 24	*8 55	—	*3 05	*9 14	mies. v.
Klukno ōrh.	•	*10 58	—	*8 47	—	*5 45	*5 25	Ruttka	•	4 38	9 08	2 25	3 18	9 30	10 58
Krompach	•	11 10	7 51	8 54	2 38	5 53	5 33	Szucsany	ind.	5 00	9 27	*2 48	3 41	—	11 08
Szepes-Olaszi	•	11 21	8 00	9 05	2 47	6 04	5 45	Turan	•	5 08	9 34	—	3 48	—	11 17
Olezno ōrh.	ind.	*11 30	—	*9 13	—	*6 13	*5 58	Szto ōrh.	•	*5 14	*9 40	—	*3 54	mies. v.	*11 24
Haraszt mh.	•	*11 37	—	*9 20	—	*6 20	*6 07	Kralovan	•	5 22	9 48	3 05	4 02	7 30	11 34
Markusfalva	•	11 47	8 20	9 30	3 06	6 31	6 19	Sztankovan ōrh.	ind.	*5 31	*9 55	—	*4 11	*7 35	*11 41
Iglo	•	12 00	8 31	9 43	3 17	6 44	6 34	Fenyohaza	•	5 36	10 00	*3 13	4 16	7 42	11 47
Szepes-Sum. ōrh.	ind.	—	—	*10 12	—	*7 11	—	Gombas mh.	•	5 41	*10 05	—	*4 21	*7 50	*11 53
Hadusfalu ōrh.	•	—	—	*10 30	—	*7 20	—	Hrbolto ōrh.	•	*5 47	*10 11	—	*4 27	*7 59	12 01
Kaposztafalu	•	—	9 00	10 36	*3 36	*7 35	—	Rozsahegy	•	5 52	10 16	—	4 33	8 06	*12 07
Schavnyik ōrh.	•	—	—	*10 43	—	7 40	—	Liszkofalu ōrh.	ind.	*6 05	*10 29	—	*4 46	*8 23	*12 23
Ganoc mh.	•	—	9 16	11 00	—	7 53	—	Lipto-Tepla	•	6 12	10 36	*3 37	4 53	8 33	12 32
Szepes-Szombat ōrh.	•	—	—	*11 06	—	*7 57	—	Kis-Olaszi mh.	•	6 18	10 42	—	4 59	8 41	*12 39
Poprad-Felka	•	—	9 21	11 10	3 54	8 00	—	Lipto-Tarnocz mh.	•	6 27	10 51	—	5 08	8 52	*12 50
Poprad-Felka	ind.	—	9 33	11 40	4 10	8 12	—	Lipto-Szt.-Miklos	•	6 33	10 57	3 53	5 14	9 00	12 58
Batizfalu	•	—	9 43	—	4 21	8 22	—	Okolicsno ōrh.	ind.	*6 49	*11 13	—	*5 30	—	—
Menguszfalu ōrhaz	•	—	—	11 57	*4 29	*8 29	—	Szt. I.-Pottornya mh.	•	6 55	11 19	—	5 36	—	—
Csorba	•	—	10 05	12 13	4 43	8 44	—	Lipto-Ujvar.	•	7 02	11 26	4 12	5 43	—	—
Vagfalva	ind.	—	—	10 17	—	5 01	8 57	Kiraly-Lehota mh.	•	7 10	11 33	—	5 51	—	—
Vychodna	•	—	—	10 27	—	5 13	9 07	Vychodna	•	7 28	11 50	—	6 09	—	—
Kiraly-Lehota mh.	•	—	—	10 43	—	5 31	9 24	Vagfalva	•	7 39	12 01	—	6 21	—	—
Lipto-Ujvar.	•	—	—	10 51	12 47	5 42	9 32	Csorba	•	7 50	12 12	4 48	6 33	—	—
Sz. I.-Pottornya mg.	•	—	—	10 56	—	5 48	9 37	Menguszfalu ōrhaz	ind.	—	*12 28	—	6 45	—	—
Okolicsno ōrh.	mies. v. I-III.	*11 00	—	—	*5 53	*9 42	mies. v. I-III.	Batizfalu	•	8 11	12 36	—	6 53	—	—
Lipto Szt.-Miklos	•	8 25	11 06	1 00	6 00	9 48	7 45	Poprad-Felka	•	8 20	12 45	5 15	7 02	—	—
Lipto-Tarnocz mh.	ind.	*8 33	11 23	—	6 19	10 01	7 54	Poprad-Felka	ind.	8 34	1 03	5 40	7 14	—	—
Kis-Olaszi mh.	•	*8 43	11 32	—	6 28	10 10	8 04	Szepes-Szombat ōr.	•	*8 37	—	*5 43	—	—	—
Lipto-Tepla	•	8 51	11 38	*1 18	6 34	10 16	8 11	Ganoc mh.	•	8 43	—	5 49	7 22	—	—
Liszkofalu ōrh.	•	*8 59	*11 44	—	*6 40	*10 22	*8 19	Schavnyik ōrh.	•	8 55	—	*6 00	—	—	—
Rozsahegy	•	4 05	11 49	1 28	6 45	10 27	8 30	Kaposztafalu	•	9 01	1 21	6 07	7 36	—	—
Rozsahegy fonogyar	ind.	*4 14	11 57	—	6 54	10 35	8 36	Hadusfalu ōrh.	•	*9 11	—	*6 18	—	—	—
Hrbolto ōrh.	•	*4 20	*12 02	—	*6 59	—	*8 43	Szepes-Sumegh ōrh.	•	*9 19	—	*6 25	—	—	—
Gombas mh.	•	*4 28	*12 09	—	*7 06	*10 44	*8 51	Iglo	•	9 24	1 37	6 30	7 52	4 35	—
Fenyohaza	•	4 36	12 15	*1 43	7 12	*10 50	8 59	Markusfalva	ind.	9 57	1 52	7 01	8 17	4 49	—
Sztankovan ōrh.	•	4 40	*12 19	—	*7 16	*10 54	*9 04	Haraszt mh.	•	*10 04	—	*7 10	—	*4 58	—
Kralovan	•	4 45	12 23	1 49	7 21	10 58	9 10	Olezno ōrh.	•	*10 10	—	*7 18	—	*5 05	—
Szto ōrh.	ind.	*5 00	*12 35	—	*7 33	11 10	—	Szepes-Olaszi	•	10 16	2 09	7 26	8 35	5 12	—
Turan	•	5 09	12 42	—	7 40	11 17	—	Krompach	ind.	10 29	2 20	7 42	8 48	5 25	—
Szucsany	•	5 17	12 48	*2 06	7 46	11 24	—	Klukno ōrh.	•	*10 35	—	*7 49	—	*5 31	—
Ruttka	•	5 25	12 54	2 12	7 53	11 30	8 05	Istvanhuta	•	10 40	—	7 55	8 57	5 42	—
Sztrecesno mh.	ind.	*1 25	—	—	*8 36	*11 56	*8 20	Margitfalu	•	10 49	2 39	8 05	9 06	5 52	—
Varna	•	express vlak	1 31	*2 40	8 44	12 01	8 28	Phonixhuta mh.	ind.	*10 55	—	*8 15	—	*5 58	—
Zsolna	•	7 05	1 40	2 49	8 55	12 10	8 39	Hamor mh.	•	*11 06	—	8 29	9 21	6 10	—
Kiszuceza-Ujhely	•	—	2 17	3 18	9 35	12 40	9 15	O-Ruzsin ōrh.	•	*11 16	—	8 41	—	*6 20	—
Ochodnicza ōrh.	•	—	*2 23	—	*9 41	—	*9 22	Kis-Ladna	•	11 21	—	8 49	9 34	6 26	—
Kraszno	•	—	2 30	—	9 49	*12 21	9 29	Nagy-Ladna ōrh.	•	*11 26	—	*8 56	—	*6 33	—
Csacza	•	7 41	2 43	3 42	10 03	1 04	9 44	Abos	•	11 36	3 18	9 10	9 46	6 44	10 54
Jablunka	•	—	3 16	4 14	10 44	1 38	10 25	Terebo ōrh.	ind.	—	—	*9 35	—	*7 07	*10 58
Trzynietz	•	—	3 35	4 30	11 09	1 55	10 45	Szt.-Istvan mh.	•	—	—	9 43	10 06	7 17	11 07
Teschen	•	8 39	3 45	4 40	11 21	2 04	10 54	Tihany ōrh.	•	—	—	*9 52	—	*7 25	*11 17
Karwin	•	—	4 17	5 02	11 58	2 24	11 21	Kassa	•	12 00	3 45	10 00	10 20	7 32	11 25
Oderberg	•	9 20	4 45	5 25	12 32	2 49	11 56								

Kralovan - Turdossin - Szuchahora.						Szuchahora - Turdossin - Kralovan.										
Stanice	mies. v. I-III.		Stanice	mies. v. I-III.		Stanice	mies. v. I-III.		Stanice	mies. v. I-III.						
	I-III.	I-III.		I-III.	I-III.		I-III.	I-III.		I-III.	I-III.					
Kralovan	in	10 05	12 40	4 25	Arvavaralja	•	11 50	6 12	Szuchahora	•	7 30	—	Medzibroy in	*10 25	*5 16	—
Parnicza	•	10 32	1 04	4 54	Dluha	•	12 24	6 47	Ljeszek	ind.	8 10	2 45	Bezine ōrh.	*10 35	*5 26	—
Istebne mh.	•	10 41	*1 11	5 03	Kriva ōrh.	•	*12 38	*7 01	Trsztena	•	8 30	3 07	N. Biszterec	•	10 46	5 37
Nagyfalu	•	10 50	1 19	5 12	Podbjel	•	12 47	7 10	Turdossin	•	8 51	3 34	Also-Kubin	•	11 03	5 52
N.-Biszterec	•	*10 57	*1 25	*5 19	Nizsna ōrh.	•	12 59	7 22	Nizsna ōrh.	•	9 09	3 52	N.-Biszterec	•	*11 08	5 57
Also-Kubin	•	11 02	1 30	5 24	Turdossin	•	1 22	7 42	Podbjel	•	9 21	4 07	Nagyfalu in.	•	11 17	6 09
Bezine ōrh.	•	*11 25	—	*5 49	Trsztena	•	1 44	8 01	Kriva ōrh.	•	*9 27	*4 14	Istebne mh.	•	11 25	6 18
Medzibroy	•	*11 35	—	*5 59	Ljeszek	•	2 00	8 21	Dluha	•	9 50	4 37	Parnicza	•	11 38	6 36
					Szuchahora	•	9 00	9 00	Arvavaralja	•	10 15	5 06	Kralovan	•	12 02	7 00

Tlaou cis. a kral. dvornej knihlaiarne Viktora Hornyanszkeho v Budapešti.